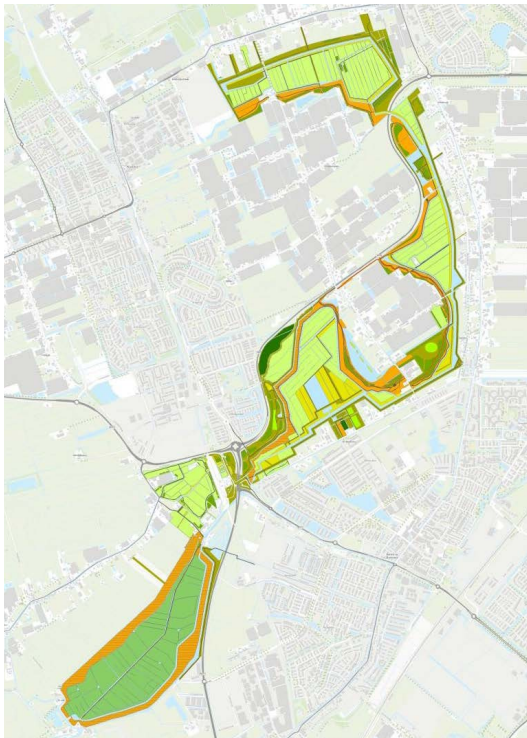

De Groenzoom:

TWEE GEMEENTEN, ÉÉN BIJZONDERE OPDRACHT

Uniek in Nederland: het beheer van een ruim 500 hectare groot natuurgebied in de markt zetten. De Groenzoom is een recreatie- en natuurgebied van 560 hectare en ligt op de grens van twee gemeenten: Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. De bedrijven BTL Realisatie en Groenaannemingsbedrijf Punt wonnen de aanbesteding en zijn onlangs begonnen met het beheer van 'hun Groenzoom'.

Met een grote glimlach op het gezicht blikt wethouder Jaap van Staalduine van Pijnacker-Nootdorp terug op de gemeenschappelijke raadsvergadering waarin de Beheervisie voor De Groenzoom werd vastgesteld. Deze visie vormde dé leidraad voor de aanbesteding en het beoordelen van de kwaliteit van het gebiedsbeheer de komende jaren. 'Het is bijzonder dat twee gemeenten elkaar weten te vinden en samen tot zo'n bijzondere manier van beheer van het gebied komen. Hierin staat de omgeving centraal, maar ook de bewoners en de gebruikers. Onderdeel van de overeenkomst is dat plaatselijke agrariërs uitgebreid geïnformeerd worden en in staat worden gesteld om, als ze dat willen, in te tekenen op de pachtmogelijkheden.'

Kennis niet in huis

De fikse omvang maakt dit project bijzonder, stelt wethouder Jeroen Heuvelink van Lansingerland enthousiast. 'De Groenzoom is onderdeel van de Groenblauwe Slinger, een recreatieve en ecologische verbinding tussen Midden-Delfland en het Groene Hart. Het is een heel divers gebied: van agrarische gronden tot bos, van vochtig weidevogellandschap tot recreatieve kades die worden begraaasd door een schaapskudde. We hebben niet de kennis in huis om een gebied zich gedurende tientallen jaren tot zo'n natuur- en recreatiegebied te laten ontwikkelen. Daarom hebben we de markt uitgedaagd om dat te leveren. We vonden het daarbij een voorwaarde om het hele gebied dezelfde ontwikkeling door te laten maken en niet op te delen over meerdere beheerders. Dat zou naar ons idee leiden tot verlies aan schaalgrootte en meer gemeentelijke inzet en coördinatie.'

De Groenkeur-gecertificeerde bedrijven BTL Realisatie en Groenaannemingsbedrijf Punt vinden de proactieve rol die voor hen is weggelegd in het project heel aantrekkelijk. Christian Jongenotter, projectleider bij BTL Realisatie: 'Samenwerking tussen de beheercombinatie De Groenzoom en de gemeente is ook écht een samenwerking. We zijn samen met het project bezig, waarbij we veel minder als opdrachtgever/opdrachtnemer tegenover elkaar staan. BTL Realisatie en Groenaannemingsbedrijf

Punt kennen elkaar al jaren en we hebben in verschillende combinaties met elkaar samengewerkt. Binnen deze opdracht levert BTL Realisatie de projectleider, welke onder meer de focus legt op ecologie, beheer en omgevingsmanagement. BTL Advies draagt zorg voor de ecologische begeleiding in het gebied. Groenaannemingsbedrijf Punt heeft ervaring met het beheer van natuurgebieden, waarbij zij ook goede contacten hebben met de natuurverenigingen uit de omgeving.'

EMVI en casco

En dat laatste, de *social return on investment*, was een belangrijk gegeven. Want naast de prijs keken de gemeenten naar andere factoren. Ze kozen voor de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI). Hierbij worden naast de prijs andere criteria meegewogen, zoals de eerdergenoemde betrokkenheid van inwoners door vrijwilligerswerk, het geven van voorlichting en het verstrekken van informatie. Of het realiseren van meer natuur. Of duurzaamheid door hergebruik van materialen. Daarnaast werd een zogenaamd 'casco plan' neergelegd en moesten de inschrijvers aangeven hoe zij via het beheer natuurwaarden denken te gaan ontwikkelen. In de beheervisie omschreven de gemeenten nauwkeurig de natuurdoelstellingen en natuurtypen. Het document vormde de basis voor de uitvraag.

Spannende periode

Zes combinaties schreven zich uiteindelijk in. Een periode die de wethouders als bijzonder spannend hebben ervaren. Van Staalduine: 'Natuurlijk, durft de markt het wel aan? Zien bedrijven het zitten om ermee aan de slag te gaan? Zonder uitzondering schreven partijen zich als een combinatie in. Ik vind het mooi om te zien dat zo'n uitvraag kan leiden tot nieuwe contacten in de branche en innovaties in de sector. Bedrijven komen daar normaliter niet zo snel aan toe.' De extra criteria vormden 20 procent van het uiteindelijke besluit; voor 80 procent keken de gemeenten naar de prijs.

Nadrukkelijk vroegen de gemeenten niet om keurmerken en certificaten, juist om geen enkel bedrijf uit te sluiten. Maar de opdracht vóór om goed georganiseerde bedrijven met veel kennis in huis, zoals de Groenkeur-gecertificeerde bedrijven BTL Realisatie en Groen-aannemingsbedrijf Punt. 'Overigens', vult Olaf Stillebroer van de gemeente Lansingerland aan. 'In al onze groenbestekken is Groenkeur wel een vereiste. Van Groenkeur-gecertificeerde bedrijven weten we dat we met bedrijven werken die kwaliteit en vakmanschap leveren.' [zie kader] Het betrekken van de bewoners was voor beide gemeenten een belangrijk issue. 'Daar is de dis-

cussie in de raden ook vaak over gegaan. De Groenzoom is heel zichtbaar voor bewoners en er waren al veel mensen en partijen die binding met het gebied hebben', stelt Heuvelink. 'Juist de sociale invulling in het contract is, mede dankzij de open instelling van de gemeente, nog nooit zo soepel verlopen', stelt Jongenotter van BTL.

Scoren op aanvullende criteria

'Het proces was vernieuwend. Hoewel het in de weg- en waterbouw niet meer dan gewoon is om beheer uit te besteden, is het dat voor een natuurterrein wel. We hebben het aanbestedingsproces kunnen oprekken en extra informatiemomenten kunnen inbouwen', licht Heuvelink toe. Maar niet alleen voor de markt, ook voor de gemeente zelf was het flink wennen. 'Waar wil je op sturen, hoe zoek je je regie?' 'Wat wij echt leuk vinden,' vult Van Staalduine aan, 'is dat de combinatie die de aanbesteding won vooral ook op de aanvullende criteria goed scoorde. Het signaal, niet alleen de prijs, is dus echt heel serieus genomen. Een van de criteria, het schrijven van een Beheerplan, heeft deze combinatie heel goed opgepakt, daar hebben we echt een goed gevoel over.'

Groenkeur: het keurmerk voor groen in Nederland

1 - Aantoonbare kwaliteit

Groenkeur stelt hoge eisen aan de bedrijfsvoering van certificaathouders. Van groenprofessionals wordt onder andere verwacht dat zij volledige en heldere offertes of aanbestedingsteksten overleggen en dat zij alle aanpassingen tijdens een project schriftelijk bevestigen.

2 - Vakmanschap

Ondernemers met Groenkeur verstaan hun vak. Zij werken alleen met gekwalificeerde mensen en denken mee met opdrachtgevers, maar blijven kritisch. Zij maken waar wat ze beloven en geven daarom altijd garantie op hun werk.

3 - Onafhankelijkheid

Alle bedrijven met Groenkeur worden ieder jaar getoetst. Onafhankelijke instellingen met een Groenkeur-licentie controleren zowel het kwaliteitsmanagementsysteem als de kwaliteit van de uitgevoerde projecten. Naast de aangekondigde controles vinden er ook onaangekondigde controles plaats.

Meer informatie: www.groenkeur.nl

Ook voor de bedrijven is het Beheerplan van groot belang. Jongenotter: 'Als Groenkeur-gecertificeerd bedrijf hebben wij veel aandacht voor de combinatie van uitvoering en ecologie. Via een doordachte beheeraanpak kunnen wij het gebied meer waarde laten bieden voor flora en fauna, voor bezoekers en voor agrariërs. Het samenbrengen en invullen van deze belangen door het beheer van het gebied, dat is onze sterke kracht.'

Lof over de raad

In het contract zijn de overlegmomenten vastgelegd, maar wordt de verantwoordelijkheid voor het informeren van de colleges en raden bij de beheerder neergelegd. Zij moeten zelf hun resultaten monitoren. Na vijf jaar wordt een onafhankelijke meting gedaan die de doorslag geeft in het al dan niet verlengen van de opdracht. In aanvang sturen de gemeenten echter aan op een contract van achttien jaar. Het beheer is nog maar net gestart, dus over resultaten valt nog niet zoveel te zeggen. Maar terugkijkend concluderen de wethouders dat het een positief spannende periode was en kijken ze met tevredenheid terug op de bespreking in de raden. Door de gekozen vorm van aanbesteding is het voortraject cruciaal.

Heuvelink: 'Welke voorwaarden formuleer je, welke eisen stel je? Want als die eenmaal gefor-

muleerd zijn, dan kan je later geen nieuwe argumenten meer toevoegen. Daar waren we ons als colleges en raden terdege bewust van. De raden hebben in het debat duidelijk stelling genomen, hun rol goed opgepakt en op onderdelen condities toegevoegd. Op basis van dat totaalpakket is vervolgens de procedure gestart en tot een goed einde gebracht.' Om ruimte te maken voor feedback wordt een Gebruikersplatform ingericht. Onder aanvoering van een oud-wethouder van de gemeente Pijnacker-Nootdorp wordt een panel van natuur- en milieuorganisaties, gebruikers en omwonenden samengesteld dat als klankbord fungeert.

Heuvelink concludeert dat het meest innovatieve en inspirerende onderdeel van de aanbesteding van De Groenzoom wat hem betreft de manier van aanbesteden is. 'De keuze voor EMVI is niet gebruikelijk, maar het heeft ons geholpen om de bijzondere meerwaarde van het gebied een plek te geven. Deze waarden gaan niet verloren in de strijd om de laagste prijs en dat vind ik een goede uitkomst.' Ook voor de bedrijven is het een nieuw en innovatief project. Jongenotter: 'De komende zes jaar zien wij echt als leerweg. Ik denk dat de grootste uitdaging openheid en transparantie is in alle processen. Dat is de basis voor een goede samenwerking.'

De Europese aanbesteding rondom het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van De Groenzoom werd in september 2015 afgerond. De handtekeningen werden gezet door v.l.n.r. Olaf Janssen (BTP Advies), de wethouders Jeroen Heuvelink en Jaap van Staalduine, Jan van Dorp (loonbedrijf Van Dorp & zn.) en Matthijs Punt (Groenaannemingsbedrijf).

Beeld: Trees Borkus.

